1835. No. 76.

LEEUWARDER COURANT

DINGSDAG den 22 SEPTEMBER.

De Staatsraad, Gouverneur van de provincie Vriesland, brengt bij deze ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat op heden den 10 September 1835, bij Heeren Gedeputeerde Staten van *Vriesland*, naar aanleiding van het bepaalde bij Hun Edel Groot Achtb. resolutie van den 13 Augustus ll., no. 31, is overgegaan tot eene uitloting van *Zestig* aandeelen, in de Negotiatie ten laste van de provincie *Vriesland*, groot *f* 200,000, ter gedeeltelijke bestrijding der kosten van den aanleg des Straatwegs van *Leeuwarden* naar de *Overijsselsche* grenzen, en dat bij die gelegenheid zijn uitgeloot en op 1 Januarij 1836 aflosbaar gesteld de navolgende nummers als:

No. 5, 11, 13, 20, 24, 40, 42, 44, 45, 55, 57, 78, 81, 86, 96, 112, 120, 121, 123, 130, 135, 136, 141, 144, 155, 174, 178, 181, 184, 191, 201, 207, 210, 214, 218, 222, 228, 251, 253, 255, 259, 280, 282, 287, 306, 312, 316, 319, 326, 329, 331, 335, 336, 348, 357, 360, 373, 374, 390 en 394.

Leeuwarden, den 12 September 1835. *De Staatsraad, Gouverneur voornoemd,* VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT.

PLAN *van eene* NEGOTIATIE *groot* honderd dertien duizend Gulden, *te bezigen tot bestrijding van eenige buitengewone uitgaven ten behoeve der Provincie Vriesland over het dienstjaar* 1835.

Art. 1. Deze Negotiatie zal bestaan uit *honderd en dertien* aandeelen elk groot *Duizend Gulden*, welke aandeelen echter ook in onderdeelen van *vijf honderd Gulden*, ieder met A & en B zullen kunnen worden gesplitst.

Art. 2. Voor elk aandeel zal worden afgegeven eene obligatie op naam of in blanco ter keuze van de deelnemers, rentende *vier* ten honderd in het jaar, en voorzien van het noodige aantal Coupons, verschijnende 1º December van elk jaar, waarvan de eerste verschijnen zal 1º December 1836, betaalbaar bij den Administrateur van 's Rijks Schatkist te *Leeuwarden*, in Assignatien op den Agent van den Algemeenen Rijks-Kassier aldaar.

Art. 3. De inschrijving zal geopend worden den 21 September 1835, des voormiddags ten negen ure, bij den Administrateur van 's Rijks Schatkist te *Leeuwarden*.

Indien zich op dat tijdstip meer dan een gegadigde tot deelneming mogt presenteren, zal de rang van inschrijving tusschen dezelven door het lot bepaald worden, na dat alvorens ieder hunner zal hebben verklaard, voor welke som hij verlangt in te schrijven; zullende deze som, wanneer die door het lot tot de inschrijving zal zijn toegelaten, niet mogen worden verhoogd of verminderd.

De inschrijvingen zullen vervolgens aangenomen worden, naar gelang dat dezelve bij voorschreven Administrateur geschieden, terwijl zoodra voor de volle som van *honderd dertien duizend Gulden* is ingeschreven, geene verdere inschrijvingen zullen worden aangenomen.

Met den 30 September zal de inschrijving worden gesloten, en terstond daarna zal, door middel van de Leeuwarder Courant bekend worden gemaakt of de leening *al* dan *niet* vol zal zijn gekomen, zullende de Inschrijvers in het laatste geval van hunne inschrijving ontheven worden gehouden.

Art. 4. De inschrijvingen zullen kunnen plaats hebben voor een of meerdere aandeelen van *f* 1000 of *f* 500, ieder ter keuze van de Inschrijvers.

Art. 5. Het fournissement zal moeten geschieden *in eens in de acht eerste dagen* van de maand *December* 1835, bij den Agent van den Algemeenen Rijks Kassier te *Leeuwarden*, die daarvoor quitantie zal geven.

Art. 6 De door den voorschreven Agent van den Rijks Kassier afgegeven quitantien zullen bij den Administrateur van 's Rijks Schatkist moeten worden overgebragt, die dezelve zal intrekken en daarvoor aan de deelnemers afgeven provisionele recepissen, voor welke recepissen bij vervolg tegen intrekking derzelve, zullen worden afgegeven Obligatien in forma, opgemaakt en geteekend ten name der Gedeputeerde Staten van de Provincie Vriesland, invoege bij Art. 2 hiervoren omschreven.

Art. 7 De aflossing der Negotiatie zal geschieden bij uitloting als volgt:

Op den 1 December 1838	. . . .	*f* 26.000.
———— 1839	. . . .	- 27.000.
———— 1840	. . . .	- 29.000.
———— 1841	. . . .	- 31.000.
		f 113.000.

De Staten houden echter aan zich om de aflossingen te vervroegen of wel de aflossingsommen zoodanig te verhoogen, en zelfs de geheele leeningsom te amortiseren, als daartoe fondsen disponibel zouden kunnen worden gesteld, mits daaraan in dat geval zes maanden vooraf op gelijke wijze publiciteit gevende, als bij het eerstvolgende artikel is voorgeschreven.

Art. 8. De uitloting zal plaats hebben telken jare in de maand *Junij* ten overstaan van Gedeputeerde Staten der Provincie *Vriesland* die daartoe met opene deuren zullen vergaderen op een tijd bij voorafgaande aankondiging in de *Nederlandsche Staats-, Haarlemmer* en *Leeuwarder Couranten*, en in de *Nieuwe Amsterdamsche Courant* en *Algemeen Handelsblad*, bekend te maken, in derzelver gewone Vergaderzaal op het Gouvernementshuis te *Leeuwarden*.

Art. 9 De uitgelootte Obligatien zullen worden voldaan, op den 1 December van elk jaar, te beginnen met 1 December 1838, ten Kantore van den Administrateur van 's Rijks Schatkist te *Leeuwarden*, in assignatien op den Agent van den Algemeenen Rijks Kassier aldaar.

Art. 10. Tot zekerheid der jaarlijksche te doene aflossingen en betalingen van interessen zullen, te beginnen met den jare 1838 en eindigende met den jare 1841, speciaal tot dat einde worden geheven *twee en een halve* buitengewone opcenten op de hoofdsom der grondbelasting op de *Gebouwde* en *Ongebouwde* eigendommen en van het *Personeel* binnen de Provincie *Vriesland*, zullende telkens en zoo dikwerf het bedrag dier buitengewone opcenten tot de jaarlijksche aflossing en rentebetaling ontoereikende mogt zijn, het ontbrekende worden gesuppleerd uit het fonds der *zes* Provinciale opcenten welke overeenkomstig art. 14 der wet van den 12 Julij 1821 (Staatsblad no. 9) op de hoofdsommen van de grondbelasting op de *Gebouwde* en *Ongebouwde* eigendommen en van de *Personele Belasting* worden geheven.

Art. 11. Uit hetzelfde fonds der *zes* Provinciale opcenten zal worden voorzien in de betaling van de renten dezer geldleening, op 1 December van elk der jaren 1836 en 1837 komende te verschijnen.

Art. 12. De uitgelootte Obligatien en de verschenen Coupons, welke niet binnen de *vijf* jaren, na derzelver uitloting en verschijndag aangeboden worden zullen na dien tijd niet worden voldaan maar ten voordeele van de fondsen der Provincie Vriesland vervallen zijn.

Goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 27 Augustus 1835, no. 26, en ter executie gelegd door de Gedeputeerde Staten van Vriesland, den 6 September 1835.

VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT.
Ter ordonnantie van dezelven,
L. IJPEIJ.

WEST-INDIE.

PARAMARIBO, *den* 18 *Julij*. Zondag den 5 dezer heeft alhier de inwijding plaats gehad van de nieuw gebouwde kerk der Hervormde gemeente, welke plegtigheid door Z. K. H. Prins *Hendrik* werd bijgewoond.

Z. K. H. heeft de lands magazijnen, de forteres Zeelandia, het militair hospitaal, en de onderscheidene kerkgebouwen bezocht, en den 29 Junij een prachtig bal in de zaal boven 's lands-waaggebouw, bijgewoond, hetwelk door den heer gouverneur-generaal, ter eere van den beminden vorstenzoon, werd gegeven, en waarop vele ingezetenen genoodigd waren. De luister, bij dit feest ten toon gespreid, was zeer groot; langs den met vlaggen versierden trap, kwam men door eenen naar de Ionische orde ingerigten boog, in de voor het bal bestemde en allerfraaist verlichte zaal, welke met boven de ramen aangebragte draperien en guirlandes, alle uit de kleuren der Nederlandsche vlag te zamengesteld, op de allerkeurigste wijze was gedecoreerd, terwijl eene groote doorloopende guirlande, zamengesteld uit vlaggen der verschillende Mogendheden, als lijstwerk, het oog verlustigde. Op het slotstuk van gemelden boog prijkte een schild, waarop het Hollandsche Wapen, en de attributen der Zeevaart; boven dit schild zag men den Nederlandschen *Leeuw*, rijk verguld, in eene zegevierende houding, dat schild beschermende; aan elke zijde van deze overheerlijke decoratie, zag men eene guirlande, aan oranje strikken en linten opgehangen, alle fraai gebeeldhouwd. Aan de façade van het gebouw waren drie eerebogen opgerigt, in de middelste waarvan de letters W. F. H. duidelijk zigtbaar waren, voorts aan wederzijde twee pyramiden, op ieder van welke eene cirkelvormige met kleuren verlichte ster. — Het geheele gebouw zoo wel als de eerebogen, piramiden, enz., was uitmuntend verlicht; kortom, de geheele inrigting, decoratie, enz., deed den voortreffelijksten smaak van den Stads-Architect *J. A. Voigt* eer aan.

Den 6 Julij is bij Z. K. H. den Prins *Hendrik* audientie geweest, waarop de door den gouverneur-generaal voorgestelde ambtenaren afscheid van den geliefden Prins hebben genomen. De tranen, welke bij die gelegenheid langs de wangen van den Vorstelijken jongeling vloeiden, waren de welsprekendste getuigen van hetgeen zijn edel hart toen gevoelde.

Bij het vertrek van den Prins, werd Z. K. H. door Z. E. den gouverneur-generaal, en de hooge burgerlijke en militaire autoriteiten naar den steenen trap geleid. Alvorens in het voor Z. K. H. bestemde vaartuig te stappen, werd den Prins door Z. Exc een hartelijk afscheidswoord toegesproken, hetwelk door den Prins en den kolonel *Arriens* even treffend als met aandoening beantwoord werd. Zoodra de boot van wal stak, deed de muzijk, het gebulder van het geschut en het gejuich der menigte zich hooren.

Den 10 dezer is Z. M. fregat van oorlog *de Maas*, kolonel *Arriens*, aan welks boord zich Z. K. H. Prins *Willem Fredrik Hendrik* bevindt, alsmede Z. M. brik van oorlog *de Snelheid*, luit. *Ferguson*, van hier naar Curaçao gezeild.

RUSLAND.

PETERSBURG, *den* 3 *September*. Van de zijde van den dirigerenden Senaat is eene Keizerlijke Ukase bekend gemaakt, betreffende de derde en vierde 5 pc. geldleeningen van 20 millioenen roebels in zilver, bij de bankiers *Hope & Comp.*, waarin voorkomt, dat, ten aanzien van de derde geldleening, bij Ukase van 1831, het navolgende is bepaald:

„ Tot inwisseling der biljetten dezer leening wordt een amortisatie-fonds van één ten honderd gevestigd, hetwelk niet met dat der verdere geldleeningen zal worden vermengd. Het bedrag van dit kapitaal zal in het vervolg worden vermeerderd door de percenten, die op de reeds ingewisselde biljetten vallen. Het kapitaal zal tot inkoop of inwisseling der biljetten, naar gelang der koers, worden aangewend, zoo lang dezelve niet boven de nominale waarde, dat is, boven pari, stijgt. In dat geval wordt de aflossing der biljetten jaarlijks, door het amortisatie fonds, bij het lot, te werk gesteld, met betaling van vijf honderd roebels zilvergeld voor elk uitgeloot biljet."

De bekendmaking houdt verder in, dat deze wijze van amortisatie, bij Ukase van 1832, ook op de vierde leening van 20 millioenen roebels toepasselijk is gemaakt; — dat het bedrag der gelden van het amortisatie-fonds tot dus verre is aangewend geworden tot inkoop der obligatien, naar prijs courant, doch dat de rijzing der openbare fondsen dezen inkoop in 1834 reeds heeft belemmerd en in 1835 geheel heeft doen staken, vermits de prijs der obligatien boven pari is gestegen.

Dien ten gevolge heeft Z. M. de Keizer, op de voordragt van den minister van finantien, en het besluit van het ministeriële committé, gelast:

1. De commissie van amortisatie zal nog in den loop van dit jaar, in tegenwoordigheid van het revisie committé, overgaan tot eene uitloting van biljetten van de derde en vierde 5 pc. leeningen, op de navolgende wijze:

a. De nummer-briefjes der biljetten, van beide de leeningen, welke nog niet zijn ingekocht, zullen in bijzondere bussen worden gelegd, waaruit een der leden van het revisie-committé een zoodanig aantal zal trekken, als aan het amortisatie-fonds voor 1835, vermeerderd met de renten van reeds ingekochte obligatien, zal beantwoorden. Daarna zal de bus worden verzegeld.

b. De uitgelotene nummers zullen door de dagbladen van Petersburg worden bekend gemaakt. De bankiers *Hope & Comp.* zullen er insgelijks van worden onderrigt.

c. De uitgelotene biljetten zullen door de commissie van amortisatie worden betaald met vijf honderd zilveren roebels voor elk stuk, — van de vierde leening in November; — van de derde in December; als wanneer de loopende renten worden verstrekt. Bij de ontvangst der betaling moeten de biljetten aan de commissie worden teruggegeven.

d. Bijaldien in het tijdsverloop, tusschen de trekking en de afbetaling, de prijs beneden pari mogt vallen, zal het uitgeloot biljet niettemin tegen pari worden ingelost.

e. De uitgelotene biljetten, welke niet op den bestemden termijn der amortisatie-commissie ter afbetaling mogten worden aangeboden, zullen in volgende jaren kunnen worden afgelost, doch altijd op de termijnen, welke ter betaling der renten zijn gesteld. Het verstaat zich echter, dat de percenten op dezelve biljetten niet verder worden betaald dan tot den termijn, in art. *c* opgegeven, vermits de verdere renten, ingevolge de Ukazen van 1831 en 1832, ter vermeerdering van het inkoops-kapitaal zullen worden gebezigd.

2. In het jaar 1836 en volgende jaren zullen, wanneer de prijzen der obligatien boven pari blijven, gelijke trekkingen in de maanden Augustus en September plaats hebben.

3. Bijaldien inmiddels eenige biljetten, door vrijwilligen inkoop, buiten omloop mogten geraken, zullen dezelve, al bleven de nummers in de voor elke leening bijzonder vervaardigde bussen, als van geener waarde worden aangemerkt.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, *den* 15 *September*. Uit het Pruissische wordt van den 7 September gemeld:

„ Omtrent het aanleggen van spoorwegen in het noordelijke Duitschland, tot verbinding van Berlijn met Maagdenburg, Dresden, Kassel, enz. is alles weder stil. De ontwerpen zijn, zoo men verneemt, in Berlijn weder geheel ter zijde gelegd en hebben daar die ondersteuning niet gevonden, welke de met die ontwerpen ingenomen lieden verwachteden. De vreeze dat de opbrengst van het postregt er door lijden zoude, zou eene der hoofdzwarigheden wezen die alhier tegen het ten uitvoer brengen dier ontwerpen bestonden. In het koningrijk Saxen is de regering ten gunste van het spoorweg-comité voor den weg van Dresden naar Leipzig, tusschen beide gekomen. Vele der aanzienlijkste staatslieden zijn hier, zoo men hoort, van meening, dat men eerst dient af wachten, of en in hoe verre de spoorweg tusschen de zoo even genoemde plaatsen, wanneer die tot stand komt, voordeelen zal opleveren, alvorens men tot dergelijke ondernemingen overgaat."

AUGSBURG, *den* 13 *September*. Uit het Pruissische kamp bij Kapsdorf wordt, onder dagteekening van den 4 dezer, gemeld:

„ Heden morgen van 8 tot 11 ure is er groote parade voor Z. M. den Koning gehouden. Hierbij zijn tegenwoordig geweest Z. M. de Keizer van Rusland, de grootvorst *Michael*, de beide Oostenrijksche aartshertogen *Frans Karel* en *Johann*, meer andere Prinsen uit het huis van Oostenrijk, Vorst *Paskewitsch* en eene menigte Oostenrijksche, Russische, Deensche en Saksische hoofd-officieren. De Keizerin van Rusland en de Prinses van Liegnitz vermeerderden insgelijks het grootsche schouwspel met derzelver tegenwoordigheid. De parademarsch geschiedde met wapperende vanen en het geschal der muzijk. De schoonheid en houding der troepen liet niets te wenschen over; de Koning scheen daarover bijzonder tevreden. De landweer trok vooral de opmerkzaamheid. De vreemde toeschouwers, die den landweer niet kenden, hielden denzelven mede voor linietroepen. Eene onoverzienbare schare van toeschouwers in rijtuigen, te paard en te voet, was bijeen gestroomd. Men mag het getal rijtuigen weiligt op ongeveer twee duizend begrooten. In weerwil van het ontzettend hierdoor veroorzaakt gewoel, is de goede orde geen oogenblik gestoord geweest. De handhaving der politie was aan een aantal gendarmen en politie-serjanten te paard opgedragen. De welvoegelijkheid en beleefdheid, met welke zij het publiek behandelden, en alles meer verzoekender dan bevelenderwijze deden, verdient bijzonderen lof. Het heerlijkste weder verhoogde den luister van het feest. In weerwil van de regens, twee dagen te voren gevallen, was de stof bij de troepen bewegingen nog zwaar genoeg. Op de plaats waar de Koning en de Keizer van Rusland, benevens de vreemde officieren en de algemeene staf, zich bevonden, waren 's avonds te voren 120 wagens water tot het begieten van de plaats aangevoerd geworden, en tegen den middag was alles door den brandenden zonneschijn weder volkomen droog. Na den afloop van de parade, reden de Koning, de Keizer van Rusland, grootvorst *Michael* en Prins *Karel* naar het eene kleine mijl van hier verwijderde graf van Prins *Blucher van Wahlstatt*. Des middags was er groot diner in Kapsdorf, waar bij zich, behalve de Vorsten en Prinsen, ook de vreemde officieren en de generaals van het zesde legerkorps tegenwoordig bevonden. Het kasteel en de tuin van Kapsdorf zijn op het luisterrijkst ingerigt. Het geheel bood een onbeschrijfelijk schoon schouwspel. Des avonds namen de Vorsten een *Thee* aan, hun door de gezamenlijke officieren in eene prachtige met

de vlaggen van Pruissen, Rusland en Oostenrijk versierde tent, aangeboden. Een fraai vuurwerk besloot het feest.

Omtrent het bezoek, door de Vorsten aan het graf van den vereeuwigden *Blucher* gedaan, wordt nader uit Krieblowitz (*) geschreven.

„ Heden (den 4den) des morgens tusschen 11 en 12 ure, viel ons onverwacht het geluk ten deel, Hunne Majesteiten onzen Koning en den Keizer van Rusland, benevens den Grootvorst *Michael* en Prins *Karel*, alhier te aanschouwen. De Keizer van Rusland had namelijk het verlangen te kennen gegeven, om het graf van held *Blucher* te bezoeken. Ten einde dadelijk aan dit verlangen te voldoen, was er onverwijld een ordonnans-officier afgezonden geworden, om het graf te doen openen. Deze officier kwam met losse teugels aanrenden, gaf opening van zijnen last, en naauwelijks was de steen van het graf afgenomen of de vorsten waren daar. Zij stegen af, de Keizer van Rusland vroeg naar de bijzonderheden van den laatsten levensstond van den alhier rustenden veldheer. De Koning verhaalde hem, hoe hij hem, nog kort voor zijnen dood had bezocht en hoe de stervende bewonderenswaardige kalmte en gelatenheid had betoond. De Koning betuigde zijn leedwezen dat de groote steen, uit den Zoptenberg gehouwen en die onder den naam van Bluchersteen nog op den berg ligt, tot dus verre nog niet op het graf gebragt had kunnen worden, en gaf de hoop te kennen dat men wel middel zoude vinden om dien steen derwaarts te voeren en te stellen. Het was een treffend tooneel, de beide vorsten, door slechts weinige adjudanten omgeven, in dit afgelegen oord, de verdiensten van den grooten afgestorvene te zien huldigen. Het publiek heeft niet het minste vermoeden gehad, dat dit bezoek plaats zou grijpen, want naauwelijks was het verlangen des Keizers van Rusland geuit of de togt was ondernomen. Toen er eenige nieuwsgierigen begonnen bijeen te komen was het graf reeds weder gesloten en waren de vorsten alreeds weder vertrokken.

F R A N K R IJ K.

PARIJS, *den* 15 *September*. Het *Mémorial Bordelais* van den 12 dezer bevestigt andermaal dat het Spaansch ministerie geheel zoude zijn veranderd en de graaf *de Toreno* door den heer *Arguelles* werd vervangen. Intusschen leest men in het *Journal de Paris:*

„ Men heeft brieven uit Madrid van den 5den, die volstrekt geene melding maken van eene wijziging in het bestuur, maar integendeel hetgeen wij van de dekreten, die den vorigen dag werden uitgevaardigd, hebben medegedeeld, bevestigen.

„ In Katalonien trachten de Carlisten zich te vereenigen om van de wanorde die aldaar heerscht, gebruik te maken, doch zij hebben tot nu toe niet het geringst voordeel behaald.

„ De generaal *Pastor*, die in Katalonien het bevel voert, bevindt zich met het vreemde legioen op de grenzen van dit gewest. De generaal *Guerrea*, die te vergeefs de Navarezen vervolgde, heeft zich aldaar bij hem gevoegd.

„ De junta van Barcelona heeft het dekreet der Koningin-Regentes, waarbij zij gelast wordt zich te ontbinden, beantwoord met de instelling eener hoofd-junta voor het gansche gewest, die door den generaal *Castellar* wordt gepresideerd.

„ Van eene andere zijde verzekert men, dat de junta zelve zoo zeer door de vorderingen van de voorstanders der regeringloosheid is in het naauw gebragt, dat zij met hare houding zeer verlegen is.

„ Wij hebben reeds gemeld dat de Carlisten van Bilbao waren teruggetrokken; den 6den waren de omstreken dier plaats door hen geheel ontruimd.

„ Te Portugalette zijn thans 17 duizend man, onder de generaals *Espeletta*, *Espartero*, *Iriarte*, en *Alava*, vereenigd. De Fransche hulptroepen onder den kolonel *Schwartz* zullen den 15den Spanje binnen trekken."

De Spaansche gezant heeft voor een paar dagen een bijzonder gehoor bij den Koning gehad. Gisteren is Z. M. met deszelfs gezin naar het kasteel van Eu vertrokken.

Eene telegrafische depêche, onder dagteekening van den 6den uit Algiers ontvangen, vermeldt, dat de beruchte *Abdel Kadir*, den 21 Augustus, bij Oran eene nederlaag heeft geleden. De inlandsche troepen, door *Ibrahim*-bey aangevoerd, hadden zich dapper gekweten, en de artillerie den vijand een gevoelig verlies toegebragt.

Volgens de *Gazette des Tribunaux* zoude de instructie der zaak tegen *Fieschi* nagenoeg ten einde zijn gebragt, zonder dat men echter de hoofdaanleggers van het misdrijf heeft leeren kennen. De commissie met de instructie belast zal eerstdaags haar rapport uitbrengen, en het hof der pairs bijeengeroepen worden, om als kamer van beschuldiging daarover te oordeelen. De debatten zouden waarschijnlijk tegen den 20 October geopend worden.

Het *Journal des Débats* voegt hierbij, dat het hof, na de beslissing der zaak, de behandeling van het proces over den opstand van April zal voortzetten.

In berigten uit de Vereenigde Staten, tot den 18 Augustus, over Havre ontvangen, wordt gemeld, dat de onlusten te Baltimore gelukkig gedempt waren. De achtenswaardigste burgers, hoezeer ook in den aanvang verschrikt, hebben een einde aan den staat van regeringsloosheid weten te maken en een vijftigtal der doldriftigste belhamels in hechtenis genomen. De onlusten hebben drie dagen geduurd; eerst Dingsdag den 12 Augustus is de rust eenigermate hersteld geworden.

Te Washington is het graauw aan het muiten geslagen, ter zake van een vonnis tegen zekeren *Crandell*, die beschuldigd werd oproerige plakaten, betreffende de kwestie der neger-emancipatie in het zuiden onder zijne berusting te hebben gehad. De volksmassa's zijn vervolgens naar de woningen van sommige vrije Mulatten getrokken, die verdacht gehouden werden van vlugschriften ter bevordering der slaven-bevrijding te hebben willen verspreiden, en gaven zich daar aan allerlei geweldenarijen ten aanzien van den eigendom der Negers en Mulatten over, tot dat eindelijk de gewapende magt tusschen beide trad en het deze gelukte de volkshoopen uit een te jagen.

De haat tegen de voorstanders der afschaffing van de slavernij heeft overigens in het zuiden der Vereenigde Staten zulk een graad van hevigheid aangenomen, dat een te Charlestown bijeengekomen vergadering van industrielen het volgend besluit genomen heeft:

„ Aangezien wij de middelen van de abolitionisten (degenen die de afschaffing der slavernij voorstaan) verachten en hunne bedoelingen verdenken, moeten wij noodwendig hen verafschuwen, en in deze gevoelens verbinden wij ons hier allen plegtig, om, noch regtstreeks, noch zijdelings met eenen eenigen abolitionist, wie hij ook zijn moge, handel te drijven."

N E D E R L A N D E N.

LEEUWARDEN, *den* 21 *September*. Ook alhier is de Komeet van *Halley*, in den afgeloopen nacht, bij tamelijk helderen hemel, met twee en drie voets acromatische kijkers, waargenomen tusschen de sterrebeelden de Tweelingen en den Wagenman, in de rigting der sterren *Castor* en den *Noordelijken Hoorn van den Stier*, op weinig meer dan de helft van eerstgenoemde ster afstaande, welk punt met de berekening van 93 graden regte klimming overeenkomt. Zij vertoonde zich met een flaauw licht, en had een nevelachtig aanzien; het voorkomen eener kern was, zelfs bij herhaalde en naauwkeuriger waarnemingen, zeer twijfelachtig, en de staart almede moeijelijk te bespeuren.

Tot Onderwijzer der Kadetten voor den Waterstaat bij het Koninklijk Instituut der Marine te Medemblik is aanvankelijk, voor den tijd van vier achtereenvolgende jaren, door Zijne Majesteit benoemd de Ingenieur van den Waterstaat in de provincie Overijssel, *D. J. Storm Buijsing*.

Bij eene ministeriële resolutie is ter kennis van de heeren Gouverneurs gebragt, dat Zijne Majesteit heeft goedgekeurd de bij resolutie van den Minister van Finantien, van den 24 October 1834, no. 60, vastgestelde bepalingen, omtrent het vorderen van *f* 3, als leges voor het opmaken der akten van borgtogt voor veenlieden.

Men meldt uit Groningen dd. 16 September: Heden aanvaardde de hooggeleerde heer *Jan Willems Ermerins*, aan onze Hoogeschool benoemd tot Hoogleeraar in de Faculteit der Wis- en Natuurkundige Wetenschappen, deze waardigheid met het houden eener plegtige redevoering *de Matheseos vi ad acuendum veri sensum*, d. i.: *over het vermogen der wiskunde tot opscherping van het waarheidsgevoel.*

Men meldt uit het ambt Vollenhove, den 17 September. Aangaande de brand, die in het St. Jans Klooster, gemeente ambt Vollenhove, op den 3 jl. gewoed heeft, verneemt men nog, dat onder de 23 huizen, welke geheel verbrand zijn, behalven de groote boerderijen, zich onder anderen bevinden de huizen van een smid, een bakker, drie winkeliers, een wagenmaker, een timmerman, twee schoenmakers en een kuiper. Dat de directie van de brandspuit te Blokzijl 1½ uur van de brand verwijderd, zeer veel lof wordt toegekend, die met verwonderlijke snelheid ter hulpe kwam en om de al verwoestende brand, zich een weg voor de spuit wist te banen, om zoo veel mogelijk de belendende huizen te bewaren.

Uit Amsterdam wordt het volgende gemeld: Sedert eenige maanden zagen wij met genoegen, dat de gazverlichting hier ter stede eene aanzienlijke uitbreiding ontving; de meestbezochte straten en grachten werden van gaz-pijpen voorzien en die verlichting won allengskens meer en meer veld. Thans vernemen wij van goederhand, dat er in de kerk der Hervormden, de Nieuwezijds Kapel, in de Kalverstraat eerlang eene proeve zal genomen worden, om die kerk door middel van gaz te verlichten, terwijl de daartoe noodzakelijke werkzaamheden bereids verordend en gedeeltelijk aangevangen zijn.

Men schrijft uit Boxmeer, dat den 15 dezer, des morgens, drie compagnien van het flankbataillon der 10de afdeeling infanterie, op eene heide in de nabijheid dier plaats gelegen, door den generaal-majoor *Spengler* zijn geinspecteerd geworden; waarna door gemelde troepen eenige manoeuvres werden uitgevoerd, onder het bevel van den majoor *Voet*, in tegenwoordigheid van den kolonel der afdeeling. Te Boxmeer ligt de staf der 10de afdeeling, terwijl de manschappen daarvan te Kuik, Maalderen, Groesbeek, Heumen, Zandbeek, Groningen en omliggende gehuchten gecantonneerd zijn, en welke laatsten om de drie maanden worden afgewisseld.

(*) Krieblowitz is eene heerlijkheid met een kasteel, na de veldtogten van 1813 en 1815 door den Koning van Pruissen aan Prins *Blucher* ten geschenke gegeven. Hetzelve ligt drie mijlen van Breslau en eene halve mijl van het stadje Cauth.

De tentoonstelling der voortbrengselen van nationale nijverheid te Brussel is den 15den geopend, met eene aanspraak van den burgemeester *Rouppe* aan den minister van binnenlandsche zaken, in welke hij de besturende commissie geluk wenschte, dat zij in staat gesteld is aanmerkelijke voortgangen aan te wijzen in onderscheidene vakken der Belgische nijverheid. In het antwoord van den minister merkte men, ten aanzien der katoen-fabrijken, de uitdrukking op, dat, indien zij ook al hare verliezen nog niet hadden kunnen herstellen, zij echter op den weg der volmaking waren voortgegaan, waarom zij, zoo wel door eigen pogingen als met behulp eener betere wetgeving, op welke zij te regt mogen rekenen, in den voorspoed deelen zullen, dien de meeste der overige takken bereids genieten.

Berigten gedagteekend van den 29 Augustus uit de stad Bex in Zwitserland, behelst het verhaal van een dier natuurverschijnselen, waaraan dat bergachtige oord onderhevig is. Op den 26 Augustus stortte een groot gedeelte van den hoogsten top van den Dent du Midi, behoorende tot den Mont Blanc, met een vervaarlijk geweld in eene diepe en naauwe vallei neder, omtrent een mijl oostwaarts van St. Maurits gelegen, niet ver van den weg naar Martignij, alwaar in 1818 een dergelijk ongeluk plaats had, doch alstoen schroomelijker gevolgen had, naardien destijds niet minder dan 400 gebouwen werden weggesleept. Ditmaal rukte de rotstop in zijnen val een ijsveld met zich mede, dat, de vallei geheel vullende, het daar door loopende riviertje stremde en tegen hield tot dat het, kracht genoeg verkregen hebbende, de gansche massa aarde en rotsteen naar het bed der Rhone voerde, welke rivier op hare beurt zoo volkomen werd verstopt, dat het beneden-gedeelte droog werd en het boveneind van haren ruwen en rotsigen loop in een korts ondig meer werd herschapen. — Vier dagen na het voorval werd deze brief geschreven en tot op dat tijdstip duurde die zonderlinge stremming van den loop der Rhone voort, bij tusschenpozen afgebroken wordende door watervallen, die, wanneer de rivier opzwol, over den rotsdam heenstortteden, hetwelk echter op zulke onbepaalde tijden plaats had, dat de nieuwsgierigen uit de nabijheid werden verdreven. Zoo ver men weet hebben geene menschen het leven bij dit voorval verloren, maar het is niet ongepast hier aan te merken, dat de weg over de Alpen langs den grooten Simplon voor alsnu is afgesneden. Men heeft eene poging gedaan om langs eenen provisionelen weg de gemeenschap te herstellen, doch het is nog niet bekend of deze onderneming het gewenschte gevolg heeft gehad.

SCHIERMONNIKOOG, den 18 September.

Waardste Landgenooten en Medechristenen!

Was de welvaart van dit eiland, reeds sedert lang niet weinig verminderd door gedurige verliezen op zee, door het afnemen van het eiland zelf, door het vertrek van gegoede Ingezetenen naar elders, enz. — Ook in de jongste jaren vooral hebben ons voortdurend de zwaarste rampen getroffen, en nog onlangs (9 Augustus ll.) is een van onze schepen, met al de daarop aanwezige personen, bij Ringkiöbing verongelukt. Door dit nieuw ongeluk zijn weder drie weduwen (onder welke eene met vijf hulpbehoevende kinderen), een weesje van een half jaar en een bejaard, ziekelijk man, wien het schip voor ⅛ behoorde, met zijn huisgezin in de diepste armoede gedompeld. Neemt daarenboven, waardste Landgenooten! in aanmerking:

Dat buiten deze nieuwe ongelukkigen, hier nog 71 behoeftige weduwen zijn, gelijk ook vele oude zeelieden, geheel buiten staat hun brood te verdienen, alsmede een aantal van hunnen vader en verzorger beroofde kinderen.

Dat de hier wonende, anders zoo milde gevers, door verlies op zee, door geringe verdiensten, enz., thans zelve in bekrompene omstandigheden verkeeren en daarom hunne mededeelzaamheid, noodzakelijk beperken moeten.

Dat ook de landbouw, door de afneming en gedurige overstrooming van het eiland, alsmede door de droogte van dezen zomer, weinig of niets oplevert, zoodat de meesten bij gebrek aan hooi enz., niet weten hoe zij het met hun vee zullen maken.

Neemt Landgenooten! dit slechts eenigzins in aanmerking, en volkomen zult gij moeten toestemmen, dat hier thans de nood tot eene aanmerkelijke hoogte is geklommen en de aanstaande winter, gewis niet zonder reden, met angst wordt te gemoet gezien.

Gedrongen door de overtuiging van de meeste noodzakelijkheid, hebben dan ook de ondergeteekenden zich vereenigd, om met elkander middelen aan te wenden, welke ter vermindering van den nood zouden kunnen strekken; en roepen wij bij dezen, op grond van het bovenstaande, de hulp onzer Landgenooten voor zoo vele lijdenden en behoeftigen in ons midden, ernstig en vertrouwend in. De God der liefde dan bewege de harten, Hij ook bekroone iedere gift, hoe gering ook, welke men aan den Predikant op het eiland of ten Kantore dezer Courant zoude willen inzenden, met zijnen rijken en besten zegen.

J. STACHOUWER, *Grietman.*
H. W. HUNDLINGIUS, *Predikant.*
R. M. FENENGA, *oud Secretaris.*
J. J. GATSONIDES, *Ontvanger.*
I. E. MASDORP, } *Kerkmeesters.*
H. A. ZEILINGA, }

Ten behoeve van de twee behoeftige huisgezinnen te Surhuizum, zijn op nieuw de volgende giften, ten Kantore dezer Courant, ontvangen:

Van de Wed. N. N. te H.	*f* 10 : 00
Bedrag van het vroeger medegedeelde	- 102 : 95
Leeuwarden, den 21 September 1835. Zamen . . .	*f* 112 : 95.

DOESBURG, den 15 September. Ds. Hesselink, voor de beroeping herwaarts bedankt hebbende, heeft de Kerkeraad der Hervormde Gemeente alhier gemaakt, de volgende alphabetisch gestelde nominatie: DD. Aitton te Monster, Attendoorn l'Allemand te Brummen, van Gulpen te 's Gravenpolder, Immink te Kamperveen, de Kanter te Brielle, Coenen aan de Bilt, Reijerkerk te Reeuwijk, Stetterogge te Valkenburg, Stuffken te Haaften, Tanner te Tubbergen, Vroom te Wolvega, en ten Wehme te West Zaandam.

166ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der eerste Klasse.

1ste Lijst. No. 4301, een prijs van *f* 20,000. No. 1206, een prijs van *f* 2500. No. 10585, 12981, ieder een prijs van *f* 1000.

2de Lijst. No. 7664, een prijs van *f* 1000.

3de Lijst. No. 21001, een prijs van *f* 1500. No. 8024 en 18227, ieder een prijs van *f* 1000.

4de Lijst. No. 17023, een prijs van *f* 5000. No. 22414, een prijs van *f* 1500. No. 8053, 629 en 12481, ieder een prijs van *f* 1000.

5de Lijst. Geene.

6de Lijst. No 8557, een prijs van *f* 1000. No. 641, eene premie van *f* 2000.

BUITENLANDSCHE SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Van den 13 *tot den* 20 *September* 1835.

Binnengekomen: Den 14 September de schonerschepen *Hope*, kapt. W. Cousins, *Fame*, kapt. W. Barfield, beide van Londen, en *St. Thomas*, kapt. N. M. Lindegaard, van Newcastle; het kofschip *de Vrouw Antje*, kapt. H. D. de Grooth, van Christiaansand. — Den 15 dito de kofschepen *Egbertus*, kapt. L. E. Tiktak, van Christiaansand, *de 2 Gebroeders*, kapt. H. J. Zeven, van Drobach, *de Houthandel*, kapt. K. D. de Grooth, van Christiaansand — Den 18 dito het schonerschip *Lively*, kapt. S. H. Finch, van Londen. — Den 20 dito het schonerschip *Orwell*, kapt. R. Cubitt, van Londen.

Uitgezeild: Den 14 September de kofschepen *Arius Johannis*, kapt. H. van Wijk, op avontuur, *Zeldenrust*, kapt. G. A. Jonkhoff, naar Noorwegen, *Dependent*, kapt. C. F. B. Carstjens, naar Dantzig, en *de 3 Gezusters*, kapt. P. P. Dijkstra, naar Noorwegen; het smakschip *de Vrouw Gezina*, kapt. J. H. Mulder, naar Noorwegen. Den 15 dito het kofschip *de Jonge Hendrik*, kapt. H. M. Pott, naar Noorwegen. — Den 16 dito het galjasschip *die Hoffnung*, kapt. P. Lenghinrich, naar de Oostzee; het schonerschip *Antje*, kapt. K. Welger, naar Havannah. — Den 18 dito het kofschip *Wemelina Kranenborg*, kapt. J. J. Prange, naar Noorwegen; het galjasschip *Sophie Elize*, kapt. C. Staben, naar de Oostzee. — Den 19 dito het brikschip *Annette*, kapt. C. P. Maass, naar de Oostzee; het kofschip *Eendragt*, kapt. J. H. Hut, naar Noorwegen. — Den 20 dito het kofschip *Titia*, kapt. J. J. Zelling, het galjasschip *de kleine Stephan*, kapt. J. Gall, beide naar de Oostzee; de schonerschepen *Hope*, kapt. W. Cousins en *Fame*, kapt. W. Barfield, beide naar Londen.

M E N G E L W E R K.

HET HOUTSNÊE-MAKEN EN LETTERGIETEN.

(Vervolg en Slot van No 74.)

De uitvinding van Schoeffer, welke, hoedanig ook hare eerste werktuigelijke onvolkomenheden mogen geweest zijn, buiten tegenspraak de manier van drukken verbeterde, is meer bijzonder beschreven in een oud stuk, dat in verscheidene geleerde werken over de drukkunst voorkomt, als afkomstig van een' nabestaanden van Fust. Het luidt aldus: „ Peter Schoeffer van Gernsheim, het oogmerk van zijn' meester Fust ontdekkende, en zelf vurig begeerende de kunst te verbeteren, vond (door Gods goede voorzienigheid) de manier uit, om de letters in een matrijs te snijden, zoodat zij elk afzonderlijk konden gegoten, in plaats van gesneden te moeten worden. Hij

deed heimelijk matrijzen voor het geheele alphabeth; en, toen hij zijnen meesters de van deze matrijzen gesnedene letters vertoonde, was Fust zoo verheugd over deze ontdekking, dat hij Peter beloofde hem zijne eenige dochter Christina ten huwelijk te zullen geven; welke belofte hij spoedig daarna vervulde. Doch in het eerst waren er eeven veel moeijelijkheden met deze letters, als er te voren met de houten waren; dewijl het metaal te zacht was om de kracht der drukking te kunnen lijden: doch dit gebrek werd spoedig hersteld door onder het metaal eene zelfstandigheid te mengen, welke hetzelve genoegzame stevigheid gaf." Johan Schoeffer, de zoon van Peter, die insgelijks drukker was, bevestigt dit verhaal, hier bijvoegende: „Fust en Schoeffer hielden deze verbetering verborgen door het opleggen van eenen eed van geheimhouding aan allen, wien zij dezelve toevertrouwden, tot het jaar 1462, toen, door verspreiding hunner bedienden in verschillende landstreken ten tijde de plundering van Mentz door den Aartsbisschop Adolph, de uitvinding wijd en zijd geopenbaard werd."

De oorspronkelijke letter was zeer gelijk aan die, welke nog het meest algemeen in Duitsche boeken gebruikt wordt. Zij wordt de Gothische letter genoemd, gelijk de onze, die wij gewoonlijk gebruiken, onder den naam van Romeinsche bekend is. Deze benaming is ontleend van de eerste drukkers welke haar gebruikten, namelijk Sweynheim en Pannartz, die, in 1467 eene uitgave van Cicero's *Epistolae familiares* bezorgden, die met deze letter in hunne werkplaats te Rome gedrukt werd. De Italiaansche letter was eene uitvinding van Aldus Manutius, de eerste van eene beroemde drukkersfamilie, die dezelve niet, gelijk wij, zeer spaarzaam in aanhalingen, gebruikte, maar in eene reeks van kleine *klassieke* werken voor de gemeene lezing aanwendde. Zijn oogmerk hiermede was het winnen van ruimte, daar de Italiaansche letters, wegens haren bijzonderen vorm, smaller zijn dan de Romeinsche of Gothische. Men zegt dat Aldus met deze letter de navolging ondernam van een handschrift des beroemden dichters Petrarcha. Zijn drukwinkel was gevestigd te Venetië in 1490.

De oorspronkelijke pogingen om de geheele bewerking van het drukken geheim te houden, en netwelk ongetwijfeld gedurende langen tijd plaats vond, bij dien staat van zaken, waarin elk kunstwerk een geheimenis genoemd werd, gaf aanleiding tot de vereeniging van den lettergieter en drukker. De werkverdeeling (welk beginsel te allen tijde eene langzame vordering heeft gemaakt) werd in dat tijdvak nog weinig begrepen, toen de wever nog zijn eigen weefgetouw en de boer nog zijn' eigen' ruwen ploeg maakte. Schoeffer, een der eerste Duitsche drukkers, was dan de eerste lettergieter (1), en daarenboven was hij boekbinder. De algemeene benaming *drukkunst* sloot in zich elke bewerking tot de uitgave van een boek vereischt, van het snijden van den stempel af die in de matrijs geslagen wordt, tot de bewerking van het leder toe, dat de zware houten bladen van den kostbaren foliant bedekte.

De Engelsche drukkers, van Caxton af tot John Day (welke in het jaar 1567 een boek van oudheden uitgaf, in hetwelk hij zegt dat de Saxische letters door hem zelven gesneden waren) waren allen lettergieters. De handwerken begonnen echter naderhand van elkander afgescheiden te worden, want wij vinden een besluit van de *Star Chamber* (2), in 1637, waarbij verordend wordt: *dat er vier lettergieters voor het Koningrijk zullen zijn en niet meer.* De bepalingen van dit dwaze en drukkende besluit werden erkend in eene acte van Karel II (1674), welke op nieuw het getal van Gietershazen op vier bepaalde; en bij hetzelfde besluit werd het getal drukkers tot twintig beperkt. Dit was evenwel slechts een tijdelijk besluit, welks uitvoering gebleken is onmogelijk te zijn, gelijk alle andere ordonnantiën, die regelregt strijdig zijn met den geest des tijds. De zucht naar kennis was zoo algemeen geworden dat vier lettergieters en twintig drukkers volstrekt niet in staat waren aan dezelve te voldoen, wat ook de meening van Karel II en zijn wellekeurig hof mogt wezen. De aanwas nam dus meer en meer toe. In een zeer belangrijk boek, geschreven door Joseph Moxon, een wiskunstig instrumentmaker, welke tevens zijne werktuigkundige kennis besteedde aan de kunst van het lettersnijden, wordt ons berigt dat, in 1686, „het getal lettergieters en drukkers zoo zeer was toegenomen, dat men, voor de meer gemakkelijke behandeling der drukkunst, had noodig gevonden de bewerking van dit vak te verdeelen in de onderscheidene werkzaamheden van den meester-drukker, lettersnijder, lettergieter, letteropmaker, letterzetter, proeflezer, persknecht, inktmaker en verscheidene andere bedrijven die zij te hulp roepen, als smid, schrijnwerker, enz." Zulk eene werkverdeeling toont den natuurlijken voortgang eener kunst tot volmaking aan, en is inderdaad op zich zelve eene oorzaak dier volmaking. Moxon zegt dat het lettersnijden destijds een handwerk was, hetwelk zoo geheim gehouden werd onder hen die het dreven, dat hij niet vernemen kon, dat de een het van den ander geleerd had. Moxon zelf evenwel geeft wiskunstige regels voor de vorming van letters, doch hij schijnt geene verbetering in hare gedaante ondernomen te hebben. Onder de regering van Anna voerden wij het grootste gedeelte onzer drukletters in uit Holland, alwaar de lettergieters geslaagd waren in het voortbrengen van veel schooner vormen. Eindelijk echter in 1720 werd William Caslon, een graveerder van geweersloten en loopen, die den naam had van een allervernuftigst kunstenaar te zijn, door de *Maatschappij ter bevordering van Christelijke kennis* gebruikt tot het snijden van stempels voor een gietsel Arabische letters. Het wel slagen hiervan deed hem tot het ambacht van lettergieter overgaan, in welke onderneming hij werd bijgestaan door den beroemden drukker Bowyer. In weinige jaren had Caslon de Engelsche letters boven alle andere in Europa doen uitmunten; zoo dat de invoer van buitenlandsche letters ophield, en de gietsels van dezen vernuftigen man op het vaste land gezocht werden. De gieterij van Caslon wordt nog heden voortgezet door een' afstammeling van denzelfden naam en met onverminderde beroemdheid.

De verschillende grootte van letters, welke in dit land (*Engeland*) gegoten worden is zeer aanmerkelijk, daar dezelve afwisselt van de kleinste af *diamant* genoemd, van welke 205 lijnen in een voet vervat zijn, tot die groote letters welke wij gebruikt zien in plakkaten, waarvan sommige enkele letters drie of vier duim hoog zijn. De letter met welke het *Penny Magazine* hoofdzakelijk gedrukt wordt, is *long primer* (klein romein) geheeten, en deze letter staat midden tusschen de grootste en kleinste, die ooit tot het drukken van boeken gebruikt worden. Er zijn 13 soorten, waarvan de evenredigheid van de kleinste tot de grootste is, als van 205 tot 41½ lijnen in een voet.

Men heeft opgemerkt dat de vroegste drukkers en lettergieters zeer onvolkomen bekend waren met de metaalmenging die voor het gebruik geschikt was. Lood, als zijnde het buigbaarste metaal, werd voornamelijk gebezigd; doch het was weder te zacht om duurzaam te zijn, daarom werd er een gedeelte ijzer onder gesmolten. Thans wordt in plaats van ijzer het zuiverste spiesglas bij het lood gevoegd. De kleinste letteren vereischen het hardste metaal, daarom is de verhouding der letterspecie voor deze, 25 deelen best spiesglas op 75 deelen lood; de evenredigheden worden veranderd voor de grootere letters, zoo dat voor sommigen slechts 15 deelen spiesglas op 85 deelen lood gebruikt worden.

Wij hebben vermeld dat de vroegste drukkers hunne eigene lettergieters waren. In hunnen toestand vereenigden zij deze twee bedrijven, omdat de werkverdeeling nog onvolmaakt was. Wanneer eene kunst groote vorderingen heeft gemaakt, zoo dat zij iemand toelaat zijn kapitaal daarin op de ruimste schaal aan te wenden, vinden wij somtijds vele onderscheidene takken van bedrijf onder een en hetzelfde dak vereenigd. Zoo hebben wij in sommige katoenfabrijken de bewerking van het spinnen en weven in eene en dezelfde inrigting vereenigd. De reden hiervan is niet, om dat de werkverdeeling in elk bedrijf niet volmaakt is, maar dewijl uit de zamenvoeging van twee takken van hetzelfde bedrijf handelvoordeelen ontstaan. Zoo vinden wij dan ook tegenwoordig het lettergieten vereenigd met eene der uitgebreidste drukkerijen te Londen — van den heer Clowes, *in Dukestreet*, *Stamfordstreet*, — alwaar het *Penny Magazine*, en de *Cyclopædia* gedrukt worden. Daar wij de opeenvolgende voortgangen van het drukken, gelijk het hier geschiedt, moeten beschrijven, is het zekerlijk niet ongepast, de bewerking van het lettergieten, zoo als het hier gezien wordt, mede te vermelden.

Wanneer gij de gieterij binnentreedt, zal de opzigter of bestuurder U een' letterstempel en matrijs vertoonen. De stempel is van gehard staal en vertoont op deszelfs oppervlakte eene enkele letter, die gevormd is door de binnen openingen nederwaarts te kloppen en de staande omtrekken op te vijlen, als het metaal nog in een' zachten staat was. Met dit werktuig wordt een indruk ingeslagen in een staafje koper, van 1½ duim lang, ⅛ duim diep, en breed naar evenredigheid der grootte van de letter, die gegoten moet worden. Dit is de matrijs, welke, na het indrijven van den stempel, opgevijld wordt om de daarvan afgenomene gegotene letter derzelver diepte te verzekeren; welke bewerking *justeren* genoemd wordt. De Gietvorm is een zeer vernuftig uitgedacht klein werktuig, uit twee deelen zamengesteld. De buitenste oppervlakte is van hout, de binnenwanden zijn met staal bekleed. Van boven is eene afhellende opening, waar in de metaalspecie wordt ingegoten. De binnenruimte is zoo zuiver als of het van een enkel stuk staal ware uitgehold; en des niet te min wordt zij gevormd door de naauwste vereeniging der twee gedeelten van den Gietvorm, waarvan elk, twee van de vier zijden der letter, uitmaakt. Deze zamenvoeging der zijden vereischt eene moeijelijke bewerking; zij is het werk van slechts een oogenblik. Op den bodem van den Gietvorm onmiddelijk onder de opening ligt de matrijs, die door een metalen veer in haar plaats wordt vastgeklemd, en iedere letter die gegoten is, kan van de matrijs niet anders worden losgemaakt dan door de drukking der veer weg te nemen. Bij den smeltoven ziet men een tafeltje waaraan de Gieter bezig is met zijn werk; nu schept het gesmoltene metaal met een' zeer kleinen lepel uit een pot, die op het fornuis staat en giet het in den vorm, waarna hij de beide deelen van den vorm van een scheidt en de letter met een haakje, dat aan den vorm zit, van de matrijs losmaakt. Deze bewerking geschiedt met buitengewone beweging. Zoodra de Gieter het metaal met de regterhand in den vorm gegoten en den lepel weder in den smeltkroes nedergelegd heeft, brengt hij den vorm, dien hij met de linkerhand houdt en met de regter ondersteunt, met eene snelle beweging tot boven zijn hoofd. Hierdoor doet hij de letterspecie alle de holten der matrijs vullen; want zonder deze beweging zou dezelve, vooral bij de kleinere letteren, den bodem niet bereiken, om dat zij door hare eigenaardige zwaarte alleen de lucht niet zoude kunnen uitdrijven. Maar de beschouwer moet zich evenzeer verwonderen over de juistheid als over de snelheid der geheele bewerking van het ingieten der letterspecie, het opheffen en ontsluiten van den vorm, het opligten der klemveer, het losmaken der gegotene letter, het weder sluiten van den vorm, en op nieuw aanbrengen der klemveer om dezelfde werking wederom te vernieuwen. Dit alles duurt niet veel meer dan zeven seconden, want in één uur worden min of meer, 500 letters gegoten. Wij merken op, dat een groot stuk metaal aan het eind van elke letter blijft vastgehecht, na dat zij uit den vorm genomen is, als ook dat de vorm zoo is ingerigt, dat dezelve een kerf maakt aan het ondergedeelte der letter, waaraan de drukker terstond weet, hoe zij moet geplaatst worden, zonder hare oppervlakte te zien.

Van de tafel des lettergieters wordt de hoop gegotene letteren telkens door een' jongen naar eene andere tafel overgebragt. Deze breekt het overtollig metaal af, hetwelk hij met eene snelheid verrigt, die naauwelijks met het oog kan gevolgd worden. Men heeft somtijds jongens gezien, die er 5000 in een uur afbraken; het doorgaande getal beloopt 2000. Deze vaardigheid is te meer opmerkelijk, daar de jongen de letter moet aanvatten, niet op hare platte, maar op hare smalle oppervlakte, om haar niet te breken of te buigen.

Van dezen *afbreker* gaan de letters over naar den *wrijver*, wiens voorste en middelste vingers der regterhand bekleed zijn met een sterk bereerd leder. Deze wrijft de beide platte zijden (niet de smalle kanten) sterk op een' groven steen, met zulk eene vaardigheid wederom, dat er 2000 letters in een uur aldus gewreven worden.

Van den *wrijver* gaat de hoop letters over in handen van een jongen, die ze in een lange ondiepe vorm in regels zet. Het letterbeeld moet hierbij bovenwaards en de kerf van elke letter naar buiten staan. Ook dit geschiedt met dezelfde snelheid, waarmede de wrijver het werk aanbrengt.

Wanneer de letters eenmaal in den regel gezet zijn, worden zij nooit weder verplaatst tot dat zij den drukker ten gebruik worden gegeven. Deze lange vorm met een' enkelen regel drukletters gevuld, wordt overgegeven aan den *polijster*. Door middel van andere vormen is hij in staat dezelve op elke smalle kant te polijsten, en ze met het letterbeeld benedenwaards keerende een' groef in den benedenkant te maken, waardoor zij vast zullen staan. Men begrijpt hoe noodzakelijk het is, dat elke letter volkomen vierkant en zuiver zij, wanneer men bedenkt dat, zoo zij niet van gelijke hoogte waren, de afdruk niet gelijk zou kunnen zijn; en, zoo er slechts de minste afwijking van eene regelmatige gedaante plaats vond, het volstrekt onmogelijk zou wezen, dat, wanneer 200,000 enkele letteren te zamen vereenigd worden, zoo als op eene zijde van het nieuwspapier de *Times*, dezelve konden te zamen blijven, gelijk zij doen, wanneer zij niet wiggen zoo stevig worden vastgezet, als of die zijde uit een enkel vast stuk metaal bestond.

Elke letter in regels van gepaste lengte vastgebonden zijnde, worden de evenredige getallen van elke afwisseling, als kleine letters, punten, kapitalen, kleine kapitalen, figuren enz. van elkander gescheiden en het gietsel is gereed om aan den drukker overgegeven te worden.

Uit het Engelsch.

(1) De *Neêrduitsche Spiegel onzer Behoudenis*, blijkbaar met gegotene letteren gedrukt, wederlegt vrij duidelijk dit gestelde. Zie J. Koning bl. 7 *vvl.* 23 *vvl.*

Vert.

(2) *Star Chamber* een geregtshof, dat wegens vele willekeurige en onregtvaardige uitspraken en besluiten, bij het Engelsche volk gehaat, in 1641 werd afgeschaft.

Vert.

In naam van den President, Jr. G. F. Baron thoe SCHWARTZENBERG en HOHENLANSBERG, worden de *Leden* der 2de Onderafdeeling des Nederlandschen *Bijbelgenootschaps* in Vriesland, ter Vergadering opgeroepen tegen *Vrijdag* den 25 September e. k., des voormiddags ten *elf* ure, bij *Wilkeshuis*, in het Zaaland te Leeuwarden. *De Secretaris van de genoemde Onderafdeeling*

GERH. van der TUUK.

Met toestemming van Edel Achtbare Heeren Burgemeester en Wethouders dezer Stad, zullen Roomsch Catholijke Armvoogden, op aanstaanden Woensdag den 23 dezer maand, hun gewoon jaarlijksch Collect doen, tot aankoop van Turf, voor de Armen hunner Gemeente.

R. C. Armvoogden rekenen het overbodig om de Liefdadigheid bij hunne Stadgenooten, voor deszelfs Armen, meer aan te bevelen, waarvan zij zoo dikmaals de doorslaandste bewijzen hebben ondervonden. N. L. METZ, *President*.

Leeuwarden, den 18 September 1835. N. ROMPEL, *Secretaris*.

LEEUWARDEN, den 13 September 1835. Ondertrouwd:

F. W. G. SCHAEPMAN, *van Zwolle*, en

M. E. R. BRUINSMA.

Familie en Bekenden, gelieven deze algemeene, als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

, Heden verloste zeer voorspoedig van eenen welgeschapen Zoon, Vrouwe A. J. VOGELSANG, Echtgenoot van Mr. H. HIDDINGA.

Sneek, den 12 September 1835.

BURG op TEXEL, den 12 September 1835. Heden morgen werd mijne geliefde Echtgenoot, H. C. van GIFFEN, zeer voorspoedig verlost van eenen welgeschapen Zoon. S RIENSTRA SLOTHOUWER.

Familie en Vrienden, gelieven deze algemeene als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

, Heden beviel mijne geliefde Echtgenoot, ALBERTINA van ALTENA, van eene Dochter. IJPE RODENHUIS, Bouwmsz.

Harlingen, den 14 September 1835.

Algemeene en bijzondere kennisgeving.

LEEUWARDEN, den 15 September 1835. Heden verloste voorspoedig van eenen welgeschapenen Zoon, B. G. TROMP, geliefde Echtgenoot van

N. PIETERSEN, *Tuig en Zadelmaker.*

Dienende tot algemeene kennisgeving aan Familie en Vrienden en aan mijne geëerde begunstigers zoo hier als elders.

LEKKUM, den 15 September 1835. Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene Dochter, JANKE KORNELIS HOEKSTRA, geliefde Echtgenoot van

R. VELSTRA.

Ee, den 16 September 1835. Heden beviel van eenen welgeschapen Zoon, K. H. SMIDT, geliefde Echtgenoot van A. M. SNETHLAGE.

Algemeene en bijzondere kennisgeving.

, Heden verloste van eene Dochter, HELENA HESSLING, Echtgenoot van

Leeuwarden, den 17 September 1835. T. SMEDING.

LEEUWARDEN, den 18 September 1835. Heden verloste van eene Dochter, M. van der MEIDEN, Echtgenoot van E. HULSCHER.

Familie en Begunstigers buiten de Stad gelieven deze algemeene als bijzondere kennisgeving aan te merken.

, Heden verloste van eene welgeschapene Dochter. GEERTJE A. KLIJNSMA, geliefde Echtgenoot van KRIJN TACONIS.

Joure, den 19 September 1835.

LEEUWARDEN, den 21 September 1835. Heden morgen verloste van eene welgeschapene Dochter, Vrouwe LUUTSKE RENEMAN, veelgeliefde Echtgenoot van

Mr. P. F. MARTIN.

, In den vroegen morgen van heden, werd ik met mijne vier Kinderen in diepen rouw gedompeld, door het overlijden van mijnen hartelijk geliefden Echtgenoot, den Heer JAN HENDRIK WIJNDELS, in leven Medicinæ Doctor ter dezer plaatse, en Vrederegter van het kanton Heerenveen.

Algemeen om zijn menschlievend karakter geacht en bemind, eindigde hij na een langdurig en smartelijk lijden, kalm en bedaard, in vertrouwen op Gods oneindige liefde, zijn zoo nuttig als werkzaam leven, in den ouderdom van 67 jaren en 9 maanden, waarvan ik 45 jaren zijne gelukkige Echtgenoot mogt wezen.

Zijne nagedachtenis zal steeds bij mij en de mijnen in zegening blijven.

Heerenveen, C. J. ESCHER,

den 13 September 1835. Weduwe Wijndels.

Uithoofde der veelvuldige betrekkingen van den Overledene, gelieven Nabestaanden en Bekenden, deze algemeene kennisgeving, tevens als bijzondere aan te merken.

, Na eene ziekte van slechts zes dagen, overleed heden namiddag, mijn Echtgenoot, de Heer DAVID PEERDEMANS, in den ouderdom van 52 jaren en ruim 6 maanden. CORNELIA de WAARD,

Franeker, den 19 September 1835. Weduwe D. Peerdemans.

Familie en Bekenden buiten de Stad, gelieven deze voor bijzondere kennisgeving aan te nemen.

, Tot onze innige droefheid, overleed heden morgen, na een smartelijk lijden, onze hartelijk geliefde Vader A. G. BROUWER, in den ouderdom van ruim 60 jaren. Waarvan langs dezen weg aan Vrienden en Betrekkingen kennis wordt gegeven.

Joure, den 19 September 1835. G. A. BROUWER,

Mede uit naam van mijne Zusters en Broeder.

*** Heden overleed, helaas! mijne waarde en zeer geliefde Echtgenoote JANNIGJE JORIS WIJNGAARDEN. Zij stierf aan eene uitterende ziekte van eenige maanden, in het *twintigste* jaar hares levens, het *vierde* van onzen zoo genoegelijken Echt, terwijl zij mij een dierbaar Meisje van 16 maanden achterlaat. — Hare ziele zij bij God, tot wien zij steeds hare toevlugt nam, en de Godsdienst mijne troosteres.

Schingen, den 14 September 1835.

G. J. KROL,
Schoolonderwijzer.

*** Heden overleed in den ouderdom van 18 jaren en 6 maanden, onze geliefde oudste Zoon SIJBRANDUS, aan de gevolgen eener bloedspuwing

Leeuwarden, den 14 September 1835.

F. S. WALTA.
B. WALTA, geb. VAN ALKEN.

*** Heden avond om half negen ure overleed, ons hartelijk geliefd Zoontje KLAAS SANNES, in den ouderdom van 5¼ jaren. — *Eene* hevige koorts gevolgd van stuipen maakte een einde van zijn jeugdig, en voor ons zoo dierbaar leven.

Joure, den 19 September 1835.

W. WILLEMS.
IJ. WILLEMS, geb. SANNES.

Staat van de Middelprijzen der Granen en andere Objecten, welke in de eerste helft der maand September 1835, ter Markt der Stad Leeuwarden zijn verkocht, volgens Nederlandsche maat en gewigt, zonder eenige belasting:

Tarwe, Witte	f 4 : 80	de Mudde.	Boter,	f 0 : 64	het Pond.
Rogge,	- 4 : 45	—	Vleesch, Koe	- 0 : 21	—
Gerst, vroege	- 3 : 30	—	Vleesch, Kalfs	- 0 : 22	—
Boekweit,	- 5 : 00	—	Vleesch, Schapen	- 0 : 17	—
Haver,	- 2 : 50	—	Varkensvleesch, Versch	- 0 : 20	—
Witte Boonen,	- :	—	Varkensvleesch, Gerookt	- 0 : 35	—
Erwten, Witte	- 6 : 00	—	Aardappelen, Vroege	- 1 : 60	de Mudde.
Erwten, Groene	- 7 : 25	—	Zaad, Kool	- 12 : 00	—
Erwten, Graauwe	- 7 : 25	—	Zaad, Lijn	- 9 : 30	—

Accordeert met het Register der Middelprijzen, den 16 September 1835.

De Burgemeester,
PIER ZEPER, *l. B.*

De Prijs der BOTER te Leeuwarden, den 18 September 1835, *f* 28 : 00 à *f* 29 : 00. GROVE KAAS *f* 12 à 14½.

De In- en Uitlandsche ROGGE en TARWE was dienzelfden dag: Rogge *f* 138 : 00. het Last. — Tarwe *f* 5 : 75 de Mudde.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, DEN 19 SEPTEMBER 1835.

NEDERLANDEN.			Gebl.		
Werkel. Schuld	2½ pct		54$\frac{5}{16}$		
Dito dito	5	„	101$\frac{5}{8}$		
Uitgestelde Schuld					
Kansbiljetten van dito	f		23$\frac{11}{16}$		
Amort. Sijndicaat	4½ pct.		94		
Dito dito	3½	„	78¼		
Schatkistbiljetten	4	„			
Handel Maatsch.	4½	„	109⅝		
Nieuwe dito	4½	„	101⅝		
FRANKRIJK.					
Ins. Grb. p. 22 Junij	3 pct		80		
ENGELAND.					
Ins. Grb. p. 13 Mei	3 pct				
SPANJE.					
Perp. R. Emissie Am.	5 pct		30$\frac{7}{16}$	30⅜	30$\frac{7}{16}$
Dito dito à f 1000	3	„	18$\frac{11}{16}$	18¾	18$\frac{11}{16}$
Fransche Uitgestelde			12$\frac{5}{16}$	12⅜	12$\frac{5}{16}$
Cortes Bons te Lond.	5	„	27⅝	27⅝	27⅝
Engelsche Uitgestelde					
PORTUGAL.					
Oblig. te Londen	5	„			
Dito dito	3	„			
NAPELS.					
Certfic. bij *L. & B*	5	„			
Dito bij *Falconn. & C.*	5	„	92		
Leen. te L. bij Roths	5	„			

RUSLAND.			Geb.		
Obl. *H.* 1798 en 1816	5 pct.		103⅞	104	
Obl. *Hope* 1828 en 29	5	„	104⅜		
Cert. dito 1831 en 33	5	„	98¼		
Obl. te Londen	5	„			
Cert. te Hamburg	5	„			
Inschrijving in Assig.	6	„	68½	68¾	68⅝
Certificaten van dito	6	„	69¼		
POLEN.					
Aand. met Lot. fl. 500.	f		148¼		
PRUISSEN.					
Aand. met Lot. R. 50	f				
Neg. Londen 1830	4 pct.				
OOSTENRIJK.					
Aand. met Lot. f 100	f				
Dito dito f 250.	4 pct.	-			
Metalliek	5 pct		100		
Dito te Lond. gen.	5	„			
Dito	2½	„			
W. Bank bij *Coll & C*	5	„			
Dito	4	„	90½		
Cert. Stadsb. bij dito	2½	„			
Ween Bank-Actien.	3	„			
Nieuwe Ween. Aand.	f				
DENEMARKEN.					
Negot. te Londen	3 pct				
Russ. Fr. Aand. 500 fr.	f				

Columb. 1ste leening van 250 £ 17½; dito 2de leening van 100 £ 24⅝, ¾, $\frac{7}{16}$; van 250 £ 22⅝, ½; Kleine Coup. *f* 5$\frac{9}{16}$, ½. — Peru 6 pCt. van 100 £ 19$\frac{13}{16}$; Coup. *f* 4¾, $\frac{11}{16}$. — Cortes van 510 £ 27⅞, ⅝, $\frac{11}{16}$; Coup. 17⅞.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN WONSERADEEL, convoceren bij deze de Hervormde Floreenpligtigen van de onderstaande Dorpen, om te compareren, als die van

Kimswerd,	op Vrijdag den 2 October 1835,	's morgens	10 ure,	in derzelver Kerken;
Arum,	—	's middag	12 —	in derzelver Kerken;
Lollum,	— Maandag den 5	's morgens	10 —	in derzelver Kerken;
Gaast,	— Dingsdag den 6		10 —	in derzelver Kerken;
Ferwoude,	—	's middags	12 —	in derzelver Kerken;
Idsegahuizum,	— Woensdag den 7	's morgens	10 —	in derzelver Kerken;
Rijaam,	—	's middags	12 —	in de Kerk te Idsegahuizum;
Cornwerd	— Vrijdag den 9	's morgens	10 —	in de Kerk;
Engwier,	—	's middags	12 —	in de Kerk te Wons;
Wons,	—	's namidd.	1 —	in de Kerk te Wons;
Zurich,	— Zaturdag den 10	's morgens	10 —	in de Herberg;
Pingjum,	—	's middags	12 —	in de Kerk;
Hieslum,	— Maandag den 12	's morgens	10 —	in de Kerk te Parraga;
Parraga,	—		11 —	in de Kerk te Parraga;
Schettens,	— Dingsdag den 13	's morgens	10 —	in derzelver Kerken.
Witmarsum,	—	's middags	12 —	in derzelver Kerken.
Allingawier,	— Woensdag den 14	's morgens	10 —	in derzelver Kerken.
Exmorra,	—	's middags	12 —	in derzelver Kerken.
Schraard,	— Vrijdag den 16	's morgens	10 —	in derzelver Kerken.
Longerhouw,	—	's middags	12 —	in derzelver Kerken.
Hichtum,	— Maandag den 19	's morgens	9 —	in derzelver Kerken.
Burgwerd,	—		11 —	in derzelver Kerken.
Hartwerd,	—	's middags	12 —	in de Kerk te Burgwerd;
Dedgum,	— Dingsdag den 20	's morgens	10 —	in de Kerk;
Tjerkwerd,	—	's middags	12 —	in de Kerk;

ten einde ieder in de hunne op te nemen de Rekening en Verantwoording van Kerkvoogden over de dienst van 1834; — te arresteren de Begrooting der Kerkvoogdij over 1836; — te benoemen nieuwe Kerkvoogden voor de aftredenden op 1° Januarij 1836, en tot vervulling van de bestaande vacaturen, alsmede om te delibereren en te besluiten over alle zoodanige voorstellen, als alsdan zullen mogen worden gedaan.

Bolsward, den 19 September 1835.

Grietman en Assessoren,
Ter ordonnantie van dezelven,
C. BINKES.

MR. VAN PERSIJN VAN NAUTA, Notaris te Leeuwarden, gedenkt, op Maandag den 28 September 1835, des namiddags ten 5 ure, ten huize van *J. Swildens*, op den Wirdumerdijk te Leeuwarden, finaal, bij verhooggeld, aan den meestbiedende, te verkoopen:

Eene hechte, nette, ruime HEEREN HUIZINGE, met acht behangen Kamers, Dienstboden-Kamertje, Mangelkamer, Keuken, PLAATS en TUIN, en vele andere gerijfelijkheden, staande en gelegen te Leeuwarden, in de Groote Kerkstraat, gekwoteerd letter I, no. 122, Kadaster sectie A, no. 707, thans bij den Heere Mr. *A. Deketh cum ux.*, als huurder bewoond en gebruikt, en op 12 Mei 1836 vrij te aanvaarden; waarop slechts geboden is de matige som van *f* 4751.

Bovenstaande is op den verkoopdag, van des voormiddags 10 tot des namiddags 2 ure, te bezigtigen. — Conditien zijn te vernemen en Biljetten te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris.

Boelgoed op crediet.

De Secretaris en Notaris HOEKSTRA, te Wommels, gedenkt, op Zaturdag den 26 September 1835, des morgens ten 11 ure, ten verzoeke van den Koopman D. T. BOOTSMA, te Wommels, ten huize van den Kastelein *Johs. A. Tiemersma*, aldaar, publiek, bij boelgoed, op crediet te verkoopen:

20 Beste vroegmelke GRONINGER KOEIJEN, 2 bruine PAARDEN en 2 VEULENS.

Uit de hand te huur:

Eene wel ter neringstaande CORTWAKERIJ, om dadelijk te aanvaarden, staande op het best der stad Bolsward. Te bevragen bij S. R. VAN DER MOLEN, aldaar. *Brieven franco.*

MR. J. J. WIERSMA, Notaris te Sneek, zal, op bekomene Regterlijke autorisatie, publiek, bij verhooggeld, finaal verkoopen:

Drie HUIZINGEN, met derzelver ERVEN cum annex's, staande en gelegen binnen de stad IJlst, aldaar gekwoteerd met wijk C, no. 287 — 289, bij *Klaas Westerbaan* en anderen in gebruik; den 12 Mei 1836 vrij te aanvaarden.

Wie gading maken, komen op Maandag den 28 September 1835, des namiddags om 2 uur, bij de finale toewijzing, ten huize van *Hans Paulus van der Woude*, te IJlst, en koopen op Conditien alsdan voor te lezen, welke inmiddels te vernemen zijn bij den Notaris voornoemd.

Eerstdaags zal, na bekomene Regterlijke autorisatie, publiek worden verkocht:

1. Een TIGCHELWERK, met aanhoorige GEBOUWEN, gelegen onder den dorpe Midlum, gekwoteerd letter M, no. 7, met alle daarbij zijnde GEREEDSCHAPPEN, gebakken en ongebakken STEEN, enz.
2. 1 Bunder 57 v. roede en 21 v. el WEIDLAND, gelegen onder Tzum.
3. 1 Bunder 70 v. roede en 1 v. el WEIDLAND, mede gelegen aldaar; beide stukken Land bekend op den kadastralen legger der gemeente Tzum onder sectie B, nos. 727 en 728.

Alles in eigendom behoorende aan de Erven van wijlen den Heer *M. A. Bokma de Boer.*

Verhuring van Landerijen voor 5 jaren.

De Notaris TADEMA, te Dronrijp, zal, ten verzoeke van den Heer en Mr. J. L. HUBER, Advocaat te Leeuwarden qq, op Dingsdag den 29 September 1835, des namiddags om 3 uur, in de Dorpsherberg te Menaldum, publiek, aan den meestbiedende, verhuren: Eene ZATHE en LANDEN, onder Menaldum, bij *P. A. van der Wal* in huur; en zulks in perceelen, bij Biljetten omschreven.

Voornaam Vee-Boelgoed te Makkum.

De Notaris F. IJ. DE BOER, te Makkum, zal, op Maandag den 5 October 1835, des voormiddags precies ten 10 ure te beginnen, te Makkum, in het openbaar, op de gebruikelijke wijze bij boelgoed, tegen genot van strijk- en verhooggelden en het stellen van voldoende Borg, op 5 maanden Crediet, presenteren te verkoopen:

Een vijftigtal in de Landen bij Makkum geweide puik-vette KOEIJEN, twaalf beste melke, kalve en vare KOEIJEN, een vijftigtal SCHAPEN en LAMMEREN en tien VARKENS.

Verkooping van een Schip en toebehooren.

Op Donderdag den 24 September 1835, des namiddags ten drie ure, zal, door een bevoegde Autoriteit, ten huize van *F. Blom*, Kastelein te Ezumazijl, worden overgegaan tot den verkoop van een KOFSCHEEPJE, groot omstreeks *zestien ton*, met TUIG en ZEILAGIE, enz.; liggende thans ter bezigtiging te Ezumazijl. Kunnende ten Kantore van den Ontvanger der Directe Belastingen en Accijnsen te Anjum nader informatie worden bekomen.

Verkooping van Bloembollen.

S. TULP, bij de Vischmarkt te Leeuwarden, zal, op Maandag den 28 September 1835, ten elf ure voor den middag, ten zijnen verkoopplaats op de Tweebaksmarkt, ten overstaan van den Notaris Mr. J. D VAN DER PLAATS, aldaar, voor *Duurman* en *Bolleurs*, Bloemisten en Architects te Haarlem, verkoopen: Eene zeer schoone partij BLOEMBOLLEN, als: dubbelde en enkelde Hijacinten, Trosnarcissen, dubbelde en enkelde Duc van Toll, persquit Tulpen, Crocussen in alle kleuren, enz., enz., waarvan lijsten bij de verkooping zullen liggen. — Wijders leveren gemelde Bloemisten alle soorten van Bloemluisters, Zaal en Tuin Rozen, Dahlias, Bloem en Zaden, Bloembollen enz; maken Teekeningen van nieuwen Aanleg enz.

VAARTSLATTING.

Men zal op Maandag den 28 September 1835, des voormiddags ten 11 ure, in het logement de Prins te Makkum, presenteren te besteden:

Het SLATTEN van de DORPSVAART van *Idsegahuizum*, benevens het slaan der vereischt wordende Dammen.

HET BESTUUR der *Hollandsche Societeit van Levensverzekeringen*, opgerigt in den jare 1807, besloten hebbende tot de uitgave van NIEUWE TAFELS, aangaande de meest voorkomende verzorgingen bij wijze van Levensverzekeringen ter vervanging der tot dus verre bestaande, geeft hierbij te kennen dat dezelve worden uitgegeven aan het Kantoor der Societeit, op de Keijzersgracht, tusschen de Leidsche en Spiegelstraten, no. 134, te Amsterdam, en bij BEEKMAN & SCHOUTE, Kantoorboekverkoopers in de Kalverstraat, over de Spaarpotsteeg, no. 17.

Namens het Bestuur voornoemd,
De Directeur, JACOB HARTSEN.

Het beroemde Vorstelijk TANDPOEDER, tot zuivering en bewaring eener gezonde mond, en tot verfraaijing der tanden, waarvan depôt's bestaan in Duitschland, Engeland, Frankrijk enz. enz., is in Leeuwarden voorhanden bij J. C. H. VAN HARINXMA, Apotheker, en J. LEFÈBRE, Kunsthaarwerker; — te Sneek bij F. HOLTKAMP, Boekh.

GLAZEN DAKPANNEN TE SNEEK.

De ondergeteekende heeft uit de Fabrijk ontvangen: Eene aanzienlijke partij GLAZEN DAKPANNEN en FRANSCH WIT VENSTERGLAS, en is daar door in staat gesteld om tegen de eerste Grossiers in dat vak te verkoopen; hij beveelt zich zoo wel in Verfwaren als Glas in een ieders gunst en recommandatie.

Sneek, den 21 September 1835.

G. J. HOUWINK.

Postwagen-Dienst *Concordia.*

Ten einde alle misvattingen voor te komen, maken de Ondernemers het reizend Publiek bekend, dat hunne Dienst van *Zwolle* dagelijks bestendig vertrekt des morgens om 5½ ure, over *Elburg Harderwijk*, naar *Amersfoort*, in correspondentie op *Amsterdam*, *Utrecht* en *'s Hage*, aan welke laatstgenoemde plaats men des avonds omstreeks 9 ure aankomt.

W. & A. VISSCHER.

Hardzeilpartij bij Eernewoude.

De Kastelein A. D. VEENSTRA, te Eernewoude, maakt aan de belanghebbenden bekend, dat de Zeilerij op den 19 dezer, door het ongunstig weder geen voortgang gehad heeft, maar dat dezelve op nieuw weder wordt bepaald op Woensdag den 23 September e. k. De lengte der Jagten en Booten blijft zoo als het bepaald is. De Liefhebbers worden nogmaals vriendelijk verzocht om vroegtijdig te komen, terwijl de Zeilerij om twee uren een aanvang zal nemen.

Biljartpartij te Joure.

Met permissie van het Grietenijbestuur van Haskerland, gedenken de Weduwe L. ZEVERIJN en eenige Liefhebbers van de Societeit, op Vrijdag den 25 September e. k., des morgens ten 11 ure, te laten Verbiljarten: *Eene fraaije ZILVEREN ZAK TABAKSDOOS* tot Prijs, en *een dito KURKENTREKKER* tot Premie. Waartoe alle Liefhebbers worden uitgenoodigd om zich vóór dien tijd te laten inschrijven.

Voorts zal op Zondag, Maandag en Dingsdag, gedurende de Kermis, DANSPARTIJEN, en op laatstgemelden dag een fraai en schitterend VUURWERK, des avonds ten 10 ure, gegeven worden.

Met vereischte permissie gedenkt de Logementhouder H. R. VAN DER WAL, te Joure, op Woensdag den 30 September 1835, te laten Biljarten om *eene fraaije ZILVEREN ZAK-TABAKSDOOS* tot Prijs, en om *eene nader te bepalen PREMIE.* De Liefhebbers worden verzocht zich des morgens vóór 11 ure te laten inschrijven, zullende er alsdan geloot, en terstond met Spelen een aanvang gemaakt worden.

Met permissie van het Edel Achtbaar Bestuur der grietenij Haskerland, gedenken de drie Kasteleins te Joure, op Donderdag den 1 October 1835, te laten Vergalopperen, en aan de winners vrij te vereeren: *Twee fraaije, met ZILVER gemonteerde HOOFDSTELLEN* tot Prijs, en *eene fraaije ZWEEP* tot Premie. Alle Paarden zullen worden toegelaten die tot genoegen der Keurmeesters zijn. De inschrijving zal plaats hebben des morgens ten elf ure, ten huize van den Logementhouder H. R. VAN DER WAL, in het Tolhuis; zullende des namiddags precies ten 2 ure, op eene welingerigte Baan, het Galopperen een aanvang nemen.

)o( )o( )o(Een HUISKNECHT, voldoende bewijzen van *eerlijkheid*, *bekwaamheid* en *goed gedrag* kunnende produceren, op den 12 November 1835 of *eerder* eene Dienst begeerende; adressere zich in persoon of met gefrankeerde Brieven, ten huize van J. G. PATER, in de Groote Kerkstraat, letter F, no. 263, te Leeuwarden.

)o( ).( )o(Een Heer of Jufvrouw, kost en inwoning in eene burgerlijke Huishouding binnen deze Stad, tegen een behoorlijk kostgeld verlangende, wordt verzocht zich te vervoegen bij A. VAN ZUIJLEN, in de Galileer Kerkstraat, te *Leeuwarden.* — *Brieven franco.*

)o( )o( )o(Die twee MELK-SCHAPEN vermist, kan dezelve tegen bewijs van eigendom en betaling der kosten terug bekomen bij *J. T. TJAARDA*, onder Dronrijp.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.